

NIEUWS VANUIT EEN NIET-WESTERS PERSPECTIEF

Na het overwinnen van technische problemen en vergunningsproblemen lanceerde Al Jazeera op 15 november 2006 dan eindelijk de langverwachte Engelstalige versie van de Arabische nieuwszender. Doel van het kanaal is om de westerse kijker nieuws te bieden vanuit een niet-westers perspectief.

► TEKST: HASSAN BAHARA

Via satelliet en kabel bereikt Al Jazeera – vertaald: 'het schiereiland' – wereldwijd tachtig miljoen huishoudens. Behalve in Amerika, waar de belangrijkste kabelexploitanten vooralsnog weigeren het kanaal uit te zenden. Met vijfhonderd medewerkers en sommige van 's werelds meest bekende journalisten, zoals CNN-zwaargewicht Riz Khan, BBC's David Frost en voormalig ABC-correspondent Dave Marash, zal het Engelstalige Al Jazeera proberen kijkers weg te trekken bij de nieuwszenders CNN en BBC.

Uniek in zijn soort

'Het zuiden naar het noorden brengen', zo formuleert het Engelstalige Al Jazeera zijn missie. Meteen in de eerste uitzending werd duidelijk dat de zender een ander accent op het nieuws legt dan westerse stations: het opende met een item over de ontberingen van Palestijnen in de Gazastrook en schakelde vervolgens over naar de correspondent in Jeruzalem om 'de andere kant' van het nieuws te

De zender beoogt met taboedoorbrekende programma's de verscheidenheid van de wereld te laten zien

belichten. De boodschap was niettemin duidelijk: het Arabische oogpunt blijft ook bij het Engelstalige Al Jazeera het belangrijkste uitgangspunt. Wadah Khanfar, algemeen directeur van het Engelstalige Al Jazeera, beoogt met de zender 'de verscheidenheid van de wereld te laten zien'. Dat dit een succesformule is, bleek ook al bij de lancering van het Arabischtalige Al Jazeera. Vanaf dag één

bleek het uniek in zijn soort omdat het niet wordt gemuilkorfd of bestuurd door autoritaire Arabische regimes. Al Jazeera groeide uit tot de grootste nieuwszender van de Arabische wereld en bood een uniek podium aan intellectuelen en politieke dissidenten om vrijelijk en ongecensureerd hun mening te verkondigen.

Klachten en tegenwerking

Deze democratische manier van berichtgeving is niet altijd naar de zin van de Arabische regimes. Zij doen er dan ook alles aan om de zender dwars te zitten. In Irak bijvoorbeeld, waar Al Jazeera al meer dan anderhalf jaar niet meer welkom is. Maar ook westerse regimes hebben weinig op met de zender. Amerika beschuldigt Al Jazeera ervan een spreekbuis te zijn voor terroristen en haatgevoelens aan te wakkeren jegens het Westen. 'Onzin', aldus Wahad Khanfar in een interview met het Amerikaanse MSNBC. 'George W. Bush en Donald Rumsfeld hebben over ons geklaagd, maar wij hebben meer dan vijfduizend uur van de speeches van Bush uitgezonden – live nog wel – en vertaald in het Arabisch; van Bin Ladens speeches hebben we niet meer dan vijf uur uitgezonden. Dus nee, we zijn niet de spreekbuis van Bin Laden.'

Over de impact die het Engelstalige Al Jazeera zal hebben lopen de meningen na de eerste uitzendingen uiteen. De Engelse criticus Mark Lawson van het blad *The Guardian* was na de eerste dag nog niet overtuigd van de meerwaarde van de zender: 'Afgaande op de eerste uitzending zal een vanzelfsprekende kijker van Al Jazeera English een zeldzaam schepsel in Groot-Brittannië zijn en haast

Al Jazeera durfde als enige buitenlandse zender BNN's *Couscous & Cola* aan te kopen

non-existent in Amerika.' Dante Chinni, mediacolumnist voor *The Christian Science Monitor*, is een andere mening toegedaan: 'Een ding is duidelijk: de zender biedt een grondiger verslaggeving over het Midden-Oosten dan het Amerikaanse publiek gewend is van de Amerikaanse zenders.'

Taboedoorbrekende programma's

Toch is het nog te vroeg om een conclusie te trekken over het effect dat de zender zal hebben. Aan de programma's zal het echter niet liggen. Met een programma als *Everywoman* geeft de zender een vervolg aan het taboedoorbrekende imago dat de Arabischstalige zender had. In *Everywoman* komen alleen vrouwen aan het woord; zij belichten de positie van de vrouw in de Arabische en islamitische wereld. Zo was er in de eerste uitzending een special over de vrouwen van Hezbollah-strijders en vertelden twee moslima's waarom vrouwen wel in de boksring mogen.

De zender heeft ook westerse programma's aangekocht, zoals BNN's *Couscous & Cola*, een documentaireserie waarin een groep vmbo-leerlingen van diverse afkomst – Ghana, Marokko, Somalië – een tijd lang wordt gevolgd tijdens een reis naar Amerika.

Maartje Nevejan, bedenker van het programma, was meteen enthousiast over het idee om *Couscous & Cola* op een Arabische zender te tonen: 'Ik had geen enkele reserves toen we door Al Jazeera werden benaderd, al kreeg ik in mijn omgeving wel de vraag of het wel zo verstandig was om mij te liëren aan een "terroristennetwerk". Het programma is nog niet uitgezonden op Al Jazeera English. Dat zal pas in maart gebeuren. Intern waren ze bij Al Jazeera English erg enthousiast over het programma; het sluit naadloos aan bij de discussies die jongeren in de islamitische wereld voeren. De enige aanpassing die ze zullen doorvoeren is het censureren van de scheldwoorden die de jongeren gebruiken. En er zullen tussendoor reclameblokken worden uitgezonden. Overigens wordt op 13 maart het vervolg op *Couscous & Cola* uitgezonden op BNN, met als voorlopige titel *Couscous & Cola in Afrika*.'

Couscous & Cola is een beladen serie, die zelfs na lang lobbyen door de makers aan geen enkele buitenlandse zender kon worden verkocht. Dat Al Jazeera het wel heeft aangedurfd is dan ook niet verrassend, gezien hun reeds getoonde moed om ongemakkelijke entaboedoorbrekende programma's uit te zenden. ■

